

Dobové byzantské artefakty nám ovšem prozrazují styky rozměru vsutku kontinentálního. Přepychový interiérový doplněk byzantského původu, tzv. schrána z Troyes (*Troyes casket*) z desátého či jedenáctého století nese vedle loveckých výjevů též vyobrazení čínského bájného ptáka jménem *feng-chuang*. Dle úsudku znalkyně jde o jedno z mála vyobrazení této bytosti z předmongolské epochy čínských dějin mimo hranice Říše středu (Walker 2010). Motiv se dokonce objevil i na byzantské olovené plombě dvorského úředníka z raného desátého století (Walker 2010, 202–203, Fig. 12). O něco méně průkazná se jeví olovená bula z desátého století, náležející úředníkovi pověřenému stykem s „barbary“ a označená vyobrazením slona. V tomto případě mohl být emblém inspirován motivy přepychových textilií (Vryzidis 2022, 241–242).

Z Černého moře se podařilo získat alespoň jeden vrak lodi z přelomu devátého a desátého století, směřující snad původně z Konstantinopole na Krym. Šlo o jednostěžňové plavidlo, nejspíše poháněné latinskou plachtou. Náklad se bohužel nezachoval (Batchvarov 2022).

Důležitý pramen pro poznání byzantského obchodu představuje vrak plavidla od Serçe Limanı při západním pobřeží Anatolie. Loď, 15,6 m dlouhá a 5 m široká, disponovala dvěma stěžni s latinskými plachtami. Byzantská a fátimovská závaží zde nalezená, včetně skleněných kousků datovaných do let 1021–1022 nebo 1024–1025, prozrazují, že šlo o dopravní prostředek propojující byzantské a levantinské přístavy. Loď vezla tři tuny skleněného odpadu, hotové skleněné výrobky, keramiku a asi sto vinných amfor. Některé amfory nesou malovaná jména byzantsko-slovanské podoby. Dieta plavců zahrnovala skopové a vepřové maso a ryby a lodní kuchař si posloužil žhavými uhlíky, na nichž pokrmy připravoval. Našlo se tu i rybářské náčiní, souprava nářadí a stolní hry včetně šachů (nejstarší úplná souprava) a backgammonu (Bass 1996, 134, 138; Delgado 1997, 367–370; Özert 1998).

Na ruské trhy přicházelo byzantské hedvábí (Fechně 1982, 69). Obchod hedvábím upravovaly i nejstarší rusko-byzantské smlouvy. Například dokument z roku 945 stanoví, že Rusové směli nakupovat hedvábí do hodnoty 50 bezantů, museli si však své nákupy registrovat a nechat si vystavit stvrzenku zpečetěnou císařským úředníkem (Vedeler 2015, s. 81). Obchod s tímto zbožím byzantská správa dosti přísně regulovala. Tak v Konstantinopoli nesměli kupci z volžského Bulharska nakupovat cenný perský textil. Přehled hospodářského života metropole známý jako Eparchova kniha zmiňuje aktivitu syrských kupců, kteří v raném desátém

Skleněné nádoby a amfory ze Serçe Limanı, ukázka artiklů byzantského obchodu z 11. století.